

Cultuurbeleid Midden-Drenthe

Uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid.

Voor de opiniërende bespreking met de Commissie Zorg en Welzijn.
Mei 2020

1. Inleiding

Cultuur is een zeer actueel thema. We zijn in 2019/2020 culturele gemeente van Drenthe. Dit zorgt voor een enorme ontwikkeling aan culturele activiteiten. Er zijn prachtige initiatieven ontstaan. Deze positieve manier van (samen)werken willen wij graag verder ontwikkelen en vormgeven.

Waarom een nieuw cultuurbeleid?

- Het huidige beleidsplan loopt in 2020 af en dient opgefrist en geactualiseerd te worden.
- Aangezien wij culturele gemeente van Drenthe 2019/2020 zijn en waren willen wij de gemaakte stappen borgen en uitbreiden.
- Gedurende het afgelopen jaar is er veel gesproken met Welzijnswerk, de bibliotheken en de provincie. Deze collegeperiode zijn er nieuwe nota's gemaakt en nieuwe nota's waar nog aan gewerkt wordt. In deze nieuwe nota's worden meer verbindingen gelegd tussen de nota's die gevormd worden en bijbehorende beleidsterreinen. Hieruit is de wens ontstaan om het beleidsplan nog meer te verbinden met bijvoorbeeld recreatie en toerisme, onderwijs en bibliotheken.
- Onze Midden-Drentse samenleving verandert. Mensen blijven steeds langer thuis wonen, er is sprake van meer individualisering en vergrijzing en er zijn minder vrijwilligers. Hier willen wij op anticiperen. Tevens zijn er nieuwe kansen vanuit de provincie waar wij op willen inzetten.

2. De kaders van het cultuurbeleid

Definitie van cultuur

Cultuur omvat alle uitingen en bronnen op het gebied van podiumkunsten (muziek, theater en dans), de beeldende kunsten, de film, bibliotheekwerken, cultureel erfgoed (musea, monumenten, archieven), de amateurkunst en de kunst en cultuureducatie. Tevens is cultuur een thema met veel overlap en raakvlakken. Het snijvlak vrijetijdseconomie is een nieuw thema de aankomende periode.

Doel:

Als hoofddoel streven wij naar actieve, receptieve en reflectieve cultuurparticipatie van inwoners van onze gemeente in alle leeftijden. Dit maakt mensen creatiever, geeft

meerwaarde aan het bestaan, draagt bij aan de vrijetijdsbesteding en levert nieuwe inzichten en ervaringen op.

Daarnaast draagt het cultuurbeleid bij aan een sterke culturele infrastructuur binnen onze gemeente. Waarbij iedereen talenten kan en durft te ontwikkelen. Waarbij er verbindingen ontstaan die waardevol zijn voor onze maatschappij en de daarbij behorende actuele thema's zoals vereenzaming, laaggeletterdheid etc. Het is de ambitie van de gemeente om eraan bij te dragen dat kunst en cultuur voor ons allen is.

Periode:

We maken dit plan voor de komende vier jaren. Ingaande vanaf 2021.

Gezien de snelle ontwikkelingen in de maatschappij en binnen het onderwijs is het verstandig om deze ontwikkelingen te volgen en de uitvoering van het beleid hierop te laten anticiperen.

Hoe?

Het huidige cultuurbeleid wordt gebruikt als basis die we verder willen uitwerken en verdiepen op bepaalde onderwerpen. Het beleidsstuk zal flexibel en open worden vormgegeven. Het zal geen dicht getimmerd stuk worden met voorschriften en convenanten. Wel zal het een stuk zijn met duidelijke richtingen waarop wij als gemeente willen inzetten en waar wij verwachten dat inwoners ook in kunnen participeren.

De afgelopen periode zijn er veel gesprekken gevoerd met een breed scala aan mensen. Hieronder waren onder andere: Welzijnswerk, bibliotheken, verenigingen, ondernemers, mensen uit de recreatie- en toerismesector en collega ambtenaren van de verschillende beleidsvelden met raakvlakken richting cultuur. Denk hierbij aan: sport, gezonde leefstijl, welzijn, recreatie en toerisme, onderwijs en bibliotheken.

Van groot belang is de input van inwoners. Daarom is er op 20 januari een bijeenkomst georganiseerd waar iedereen welkom was. Op deze avond zijn er 59 externe gasten gekomen. Deze gasten kwamen allemaal uit onze gemeente. Er waren gasten uit het onderwijs, uit de zorg, vanuit sport maar ook vanuit de culturele en toeristische sector. Tevens waren hier een aantal raadsleden aanwezig. Deze avond zijn er veel dingen benoemd die terug zullen komen in het beleidsplan.

Deze avond is er veel input gehaald voor het nieuw te vormen beleidsplan.

De analyse

Er is een analyse gemaakt van alle opgehaalde input. Dit is gedaan door middel van een SWOT analyse waarbij er verschillende sterke punten zijn aangegeven. Uit een confrontatiematrix die dan gemaakt wordt, kunnen we een aantal belangrijke punten filteren. Er zijn sterke punten die gebruikt kunnen worden om in te zetten voor onderwerpen die kansen voor de toekomst bieden.

Tevens zijn er risico's en minder sterke punten benoemd. Ook hier wordt gekeken naar samenhang tussen bepaalde minder sterke punten en bepaalde risico's. Daarnaast zijn er minder sterke punten die tevens kansen bieden voor de toekomst. Middels de

confrontatiematrix zijn de sterke punten gekoppeld aan de kansen voor de toekomst. Ook de risico's zijn gekoppeld aan de kansen voor de toekomst.

Als sterk punt is vaak aangegeven dat er binnen onze gemeente veel mooie activiteiten plaats vinden. De kans die hieraan gekoppeld kan worden is de mogelijkheid om deze activiteiten actief meer met elkaar en met onderwijs en welzijn te verbinden. Het wordt als een risico ervaren dat er veel activiteiten in de grotere kernen plaats vinden, maar tegelijk is dit een kans om als kleine kernen aan te haken en gezamenlijk te werken aan mooie initiatieven. Daarnaast kunnen wij als gemeente een functie hebben in het spreiden van activiteiten zowel in discipline als in locatie.

De financiële steun die scholen ontvangen wordt als sterk punt ervaren, tevens wordt er aangegeven dat de scholen graag meer houvast zouden willen hebben. Denk hierbij aan activiteiten aangereikt krijgen of kunnen deelnemen aan plaatselijke activiteiten. Aangezien de financiële steun goed wordt ervaren, is het van belang het onderwijs te vragen waar de financiële middelen aan zijn uitgegeven. Het verantwoorden hiervan gaat bijdragen aan een goede evaluatie en duidelijke punten waarop geïnvesteerd moet gaan worden.

Het wordt als kans gezien dat de gemeente op cultureel gebied meer toegankelijk zou zijn. Hiermee wordt bedoeld dat inwoners snel terecht kunnen met een vraag over hoe ze een subsidie kunnen aanvragen, of bij wie ze moeten aankloppen om samen iets te organiseren. Er is eigenlijk vraag naar een soort spreekuur of netwerk waarbij inwoners vragen kunnen stellen aan de ambtenaren van cultuur. Dit biedt tevens een kans aan de ambtenaar van cultuur om initiatiefnemers meer aan elkaar te koppelen. Leren van en met elkaar werd vaak genoemd.

Als bedreiging voor de toekomst werd meerdere malen aangegeven dat cultuur vaak het eerste onderwerp is waarop bezuinigd wordt. Als kans voor de toekomst werd benoemd dat er meer verbinding gelegd dient te worden met andere terreinen zoals sport en recreatie en toerisme. Als we dit goed aanpakken liggen hier ook kansen om budgetten te verdelen en hierdoor de kosten in de hand te houden. Denk hierbij aan gezamenlijk bekostigen van projecten met snijvlakken voor beide terreinen.

Uit de confrontatiematrix zijn vier belangrijke thema's naar voren gekomen die de basis gaan vormen van het beleidsplan.

Uitgangspunten voor het beleidsplan

De eerste zes uitgangspunten zijn de bestaande punten uit het huidige cultuurbeleid. De laatste drie zijn toegevoegd naar aanleiding van de opgehaalde informatie.

1. Het cultureel aanbod in de gemeente is toegankelijk voor alle doelgroepen, in het bijzonder voor jongeren, waarbij er sprake moet zijn van een goede aansluiting met peuteropvang binnen de kind centra, de voorschoolse en na schoolse opvang.
2. Inwoners en toeristen kunnen op een actieve en meer passieve manier deelnemen aan het cultureel aanbod.

3. Binnen de gemeente gaan we voor breedte cultuur: er dient sprake te zijn van spreiding in zowel discipline als spreiding van locaties.
4. Het cultuurbeleid sluit zoveel mogelijk aan bij de wensen en behoeften van de inwoners en is erop gericht onderlinge verbindingen te leggen en samenwerking tot stand te brengen.
5. Culturele organisaties leveren een bijdrage aan cultuureducatie en het stimuleren van cultuurparticipatie voor onze inwoners en toeristen.
6. Nieuwe culturele initiatieven, gericht op samenwerking waarbij verbinding een rol speelt worden gestimuleerd.
7. De gemeente wil zorgen voor een sterke culturele infrastructuur met een goede spreiding van activiteiten over de gehele gemeente.
8. Cultuur wordt ingezet bij maatschappelijke vraagstukken zoals vereenzaming, nieuwkomers, laaggeletterdheid etc.

3. Belangrijkste thema's van het cultuurbeleid

Het huidige cultuurbeleid is aflopend, maar is ook beleid waar we trots op mogen zijn. Een aantal zaken willen we actualiseren en aanpassen. Daarvoor vragen we uw input.

De belangrijkste thema's voor actualisatie van het cultuurbeleid zijn:

Thema 1: Spreiding van cultuur versterkt de beleving

Uit de confrontatiematrix kwam naar voren dat kleine dorpen aangeven het als lastig te ervaren dat er veel activiteiten plaats vinden in de grote kernen. Het is een mooie kans om daar meer verbindingen in te laten ontstaan. Kleine dorpen kunnen aanhaken bij grotere activiteiten en van elkaar leren. De identiteit en historie van onze dorpen is van groot belang. De dorpen zowel groot als klein hebben hun buurthuizen en er is sprake van noaberschap. Dit willen wij nog meer gaan benutten.

De kracht van de kleine kernen moet meer benut worden. De lokale activiteiten zijn van groot belang voor de plaatselijke inwoners. In de dorpshuizen/jeugdsozen zijn geregeld de jongeren te vinden. Die kunnen we daar bereiken.

Er zijn veel kansen om activiteiten in dorpen te verbinden met bijvoorbeeld welzijn of onderwijs. Hierbij moet de historie en identiteit van de dorpen in acht worden genomen. Een mooi voorbeeld zou zijn dat eenzame ouderen worden betrokken door de buurt waarin ze wonen om gezamenlijk mooie initiatieven uit te werken. Dit moet zoveel mogelijk plaats vinden in de dorpshuizen. Zo krijgen de dorpshuizen nog meer een ontmoetingsfunctie.

Er moet gelet worden op de spreiding van activiteiten over de gehele gemeente. Zodat alle inwoners de mogelijkheid krijgen om actief te participeren bij culturele activiteiten.

- Hoe ziet de commissie het belang van spreiding tussen grote en kleine kernen op het gebied van activiteiten?
- Hoe denkt de commissie hoe wij de jongeren beter kunnen bereiken?

Thema 2: Cultuur als bindmiddel voor activiteiten, verenigingen en inwoners

We hebben in onze gemeente en tal van mooie verenigingen met een flink aantal leden op cultureel gebied. Echter gaan de ontwikkelingen in de samenleving snel en zien we dat de functie van verenigingen en culturele activiteiten aan het veranderen is. Verenigingen en activiteiten kunnen door verbinding te zoeken veel kansen pakken die er liggen. Zo kunnen culturele activiteiten heel goed verbonden worden met maatschappelijke vraagstukken binnen het sociaal domein. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vereenzaming, statushouders en laaggeletterdheid. Dit zijn in de samenleving grote thema's waar cultuur een bijdrage aan kan leveren door actief de verbinding met elkaar te zoeken.

De gemeente kan hierbij aansluiten en initiatiefnemers met elkaar verbinden en elkaar te laten vinden en ontmoeten. Uit de analyse kwam naar voren dat initiatiefnemers elkaar graag willen ontmoeten, maar ook graag de gemeente daarbij zouden laten aansluiten om gezamenlijk kansen te bekijken en van elkaar te kunnen leren.

Vanuit de provincie is er een nieuwe mogelijkheid om voor activiteiten/initiatieven met het raakvlak cultuur en vrijetijdseconomie subsidie aan te vragen. Hier wordt duidelijk de verbinding gelegd tussen vrijetijdseconomie en cultuur. Voor deze subsidie zal een stuk regulier cultuurbudget gereserveerd dienen te worden om de cofinanciering te kunnen laten plaats vinden. Om hier optimaal op te kunnen anticiperen zal afstemming en samenwerking noodzakelijk zijn met de toeristisch regisseur en de beleidsmedewerker recreatie en toerisme. Hier willen we de komende periode op inzetten.

- Welke rol ziet de commissie voor de gemeente op het gebied van verbinden van initiatieven?
- Ondersteunt de commissie het reserveren van cultuurbudget voor activiteiten met het raakvlak cultuur en vrijetijdseconomie?

Thema 3: Cultuur als hulpmiddel bij het bevorderen van de betrokkenheid van inwoners en de plezierbeleving op het gebied van cultuur

Cultuur kan bij veel maatschappelijke vraagstukken op sociaal terrein een functie hebben. Uit de analyse van de opgehaalde input kwam naar voren dat cultuur heel goed ingezet zou kunnen worden in het kader van vereenzaming en individualisering binnen de samenleving. Door mensen elkaar te laten ontmoeten in combinatie met culturele activiteiten kan ervoor gezorgd worden dat er meer interacties ontstaan.

Ook voor andere sociale thema's zoals nieuwkomers en multiculturele samenleving is cultuur een geschikte methode. Door initiatieven actief verbindingen te laten leggen met

bijvoorbeeld scholen, verzorgingstehuizen, nieuwkomers etc. kan ervoor gezorgd worden dat inwoners zich meer betrokken gaan voelen.

Culturele activiteiten moeten voor iedereen beschikbaar zijn. Er moet een spreiding zijn in activiteiten op het gebied van disciplines maar ook spreiding over de verschillende dorpen en kernen binnen de gemeente. Daarnaast moet cultuur bijdragen aan sociale vraagstukken. Denk hierbij aan vereenzaming, nieuwkomers, en multiculturele samenleving. Door verbindingen te leggen zorgt cultuur ervoor dat inwoners zich minder eenzaam voelen, dat nieuwkomers zich welkom voelen en de samenleving binnen onze gemeente elkaar kent en helpt.

- Deelt de commissie de opvatting dat cultuur ingezet kan worden als mogelijk hulpmiddel bij het tegengaan van vereenzaming en het bij elkaar brengen van inwoners?
- Vindt de commissie dat bovenstaande als criteria gesteld mag worden in het nieuwe cultuurbeleid?

Cultuur kan iedereen laten leren. Cultuureducatie is nu gericht op het primair onderwijs en het voorgezet onderwijs. De ontwikkelingen binnen het onderwijs gaan snel; inmiddels zijn alle scholen binnen onze gemeente kind centra. Dat houdt in dat ook de peuterleeftijd op dezelfde locatie aanwezig is en dat er actief wordt samen gewerkt. Cultuureducatie zou dus ook in het voorschoolse en de peuteropvang binnen de kind centra een plek moeten krijgen. Scholen geven ook aan dat ze dit graag zouden willen ontwikkelen.

Iedereen dient de mogelijkheid te hebben om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Het leren van en met elkaar is een belangrijk onderdeel. Het is de bedoeling dat mensen elkaar meer ontmoeten en dat initiatiefnemers van activiteiten met elkaar spreken om elkaar te versterken en te ondersteunen. Zo ontstaan er netwerken waaraan men deel kan nemen, om op deze manier activiteiten te verbreden, vernieuwen of verdiepen.

Als gemeente moeten we actief 'gekleurd grijs' promoten. Dit zijn culturele activiteiten die ook voor de inwoners met een hogere leeftijd geschikt zijn. Dit vindt elk jaar in de maand april plaats en is een themamaand georganiseerd door K&C Drenthe.

Wij willen alle leeftijden stimuleren om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Er komt uit de analyse naar voren dat inwoners graag bij elkaar gebracht willen worden om op deze manier activiteiten en initiatieven te kunnen koppelen aan alle leeftijden.

- Ondersteunt de commissie het huidige beleid waarbij peuteropvang op de kind centra ook financiële middelen krijgt?
- Bent u het eens dat het culturele aanbod binnen de scholen doorgetrokken moet worden naar de peuteropvang binnen de kind centra. Dus dat er een doorlopende ontwikkeling ontstaat op het gebied van cultuur?

Hiermee zijn de belangrijkste thema's voor het nieuwe beleidsplan aan de orde geweest. Zijn er nog belangrijke thema's die ontbreken?